

Datum: 2019-04-15

Diarienummer: 2019/0059

Kommunstyrelsens
Fagersta kommun

Remissvar förslag ny kostnadsutjämning

Bakgrund

Finansdepartementet har sänt Kostnadsutjämningsutredningen (SOU 2018:74) för remissvar senast 17 maj 2019. Kommunstyrelsens arbetsutskott beslutade enligt AU §76 att uppdra Norra Västmanlands ekonomiförvaltning att förbereda ett yttrande.

Ärendet

Syftet med kostnadsutjämningen är att skapa likvärdiga ekonomiska förutsättningar för alla kommuner och landsting att kunna tillhandahålla sina invånare service oberoende av skattekraft och opåverkbara strukturella kostnader. Kostnadsutjämningsuppgift är att för varje kommun ange vad som utgör genomsnittlig kostnadsnivå givet de strukturella förhållandena och kompensera för de skillnader som identifieras. Två grundläggande principer för kostnadsutjämning är att den ska avse obligatoriska verksamheter och att det endast är strukturella orsaker till kostnadsskillnader som ska kompenseras. Skillnader i nettokostnader som förklaras av skillnader i avgifter, ambitionsnivå eller effektivitet ska inte utjämnas. Totalt omfattar kostnadsutjämningen i dag tio delmodeller som består av: förskola, grundskola, gymnasieskola, individ- och familjeomsorg, äldreomsorg, löner, befolkningsförändringar, barn med utländsk bakgrund, bebyggelsestruktur och kollektivtrafik.

Det nya förslaget

I förslaget till ny kostnadsutjämning föreslås en mer verksamhetsorienterad modellstruktur. En helt ny delmodell för Kommunal vuxenutbildning föreslås samtidigt som delmodellen för barn och unga med utländsk bakgrund föreslås utgå. Därutöver föreslås att flera av dagens delmodeller ska införlivas i andra delmodeller.

Ekonomiska effekter

För Fagersta kommun innebär det nya förslaget även ekonomiska effekter jämfört med dagens kostnadsutjämning. Förändringen jämförs i kronor per invånare. Fagersta kommun är vinnare i följande delmodeller: Äldreomsorg, befolkningsförändring, lön, förskola, grundskola, gymnasieskola, kommunal vuxenutbildning och individ- och familjeomsorg. Fagersta kommun förlorar i delmodellerna: kollektivtrafik, barn och unga med utländsk bakgrund (utgår), bebyggelsestruktur.

Totalt sett för Fagersta kommun ger den nya modellen ett högre bidrag i kostnadsutjämning än vad man har idag, $1256 \text{ kr} \times 13\,400 \text{ invånare} = 16,8 \text{ miljoner kronor}$. Jämförelsen av ekonomiska effekter är gjorda utifrån förutsättningarna år 2016. Det innebär att exakt vad effekten blir av ett införande under år 2020 inte går att ange exakt.

Delmodell	Idag	Förslag	Förändring	Kommentar
Äldreomsorg	2896	2903	7	
Kollektivtrafik	-392	-813	-422	
Barn och unga med utländsk bakgrund	55	0	-55	utgår
Befolkningsförändring	74	79	5	fördelas
Bebyggelsestruktur	-135	-154	-18	
Lön	-402	-388	14	fördelas
Förskola	-202	161	362	
Grundskola	339	406	67	
Gymnasium	183	292	109	
Kommunal vuxenutbildning	0	362	362	ny
Individ- och familjeomsorg	-687	139	826	
Summa förändring			1256	

Ser man till de största förändringarna så finns de i delmodellen för:

Kollektivtrafik -422 kr/invånare

Regressionsmodellen för beräkning av länsvisa standardkostnader revideras och uppdateras med aktuella data. I modellen ersätts andel av befolkningen som bor i tätort med fler än 11 000 invånare av antal invånare i tätort. För kommuner med delat huvudmannaskap för kollektivtrafiken ska standardkostnaden baseras på en ny regressionmodell liknande den som används för fördelning på länsnivå. Modellen bygger på en indikator för antal invånare i tätort, invånardistans och genomsnittligt pendlingsavstånd.

Individ- och familjeomsorg +826 kr/invånare

Standardkostnaden för individ- och familjeomsorgen (IFO) beräknas med utgångspunkt från sju variabler som speglar skillnader i socioekonomiska förhållanden i kommunerna. Dessa variabler är andel barn och ungdomar i åldern 0-19 år som lever i ekonomiskt utsatta hushåll, andel lågutbildade födda i Sverige i åldern 20-40 år, tätortsbefolkningens storlek, andel boende i flerfamiljshus byggda 1965-1975, ohälsotal, andel invånare äldre än 65 år och en variabel för justering av hushållsinkomster som beror på gränspendling till Norge och Danmark. En komponent för utjämning av skillnader i lönekostnader läggs in i IFO-modellen.

Utifrån SKL's förslag till remissvar kan utläsas att de tillstyrker i huvudsak förslaget och att utjämningsystemet måste ses i sin helhet, där det är viktigt att alla kommuntyper, såväl växande som krympande kommuner får förutsättningar att bedriva välfärd med god kvalitet.

Förslag till beslut

1. Fagersta kommun ställer sig positiv till kostnadsutjämningsutredningens betänkande "Lite mer lika" (SOU 2018:74)

Stefan Granqvist
Ekonomichef
Norra Västmanlands ekonomiförvaltning